

Prvomajska poslanica ter izjava za javnost pred praznikom dela – KSS PERGAM

Spoštovani predstavniki medijev!

V prilogi vam pošiljamo našo prvomajsko poslanico, ki je namenjena našim članicam in članom ter vsem delavkam in delavcem v Sloveniji. Pri njeni vsebini se letos nismo mogli izogniti vplivu in posledicam epidemije koronavirusa in ukrepov, sprejetih za omejevanje njegovega širjenja. Če bi morali njeno vsebino strniti v eno besedo, bi bila ta beseda Solidarnost. Vabimo vas, da jo po želji uporabite pri vašem poročanju, na naši spletni strani pa je dosegljiv tudi video posnetek poslanice.

Sicer pa v Konfederaciji sindikatov Slovenije – PERGAM (KSS PERGAM) pred 1. majem, praznikom dela, ugotavljamo, da smo kot sindikalna centrala v obdobju zapiranja gospodarstva zaradi epidemije COVID-19 uspešno prilagodili naše delovanje in zagotavljali podporo našim članicam in članom tudi v teh zahtevnih časih. Z uvedbo dela na daljavo, ki se po prvomajskih praznikih končuje, s sklicevanjem sej naših organov preko sodobnih komunikacijskih poti, s popolnoma elektronskim poslovanjem, smo v tem obdobju opravljali vse tekoče naloge, ki vključujejo opredeljevanje do interventne zakonodaje in dokumentov v obravnavi na ESS (NRP 2020), podpora delovanju sindikatov KSS PERGAM na vseh nivojih in nudenje pravne pomoči individualnim članicam in članom KSS PERGAM.

Tako v javnem kot zasebnem sektorju je kar nekaj odprtih pravnih vprašanj oziroma pravnih sporov z delodajalci, ki praviloma izvirajo iz različnega razumevanja zapisanega v zakonih in/ali kolektivnih pogodbah, ko gre za vprašanje pravic delavcev. Tako so npr. v javnem sektorju močno odmevale različne interpretacije glede dodatkov za čas epidemije. Prepričani smo, da se bo to poglavje s strokovnim in interesnim delovanjem naših sindikatov in predvsem z uporabo pravnih sredstev, v katere smo prisiljeni, po krizi uspešno zaključilo za naše članice in člane. Tukaj sicer ne moremo mimo izjave, ki jo je podala predsednica zlorabljenе Komisije za razlago KPJS in jo je kasneje ponovil minister za javno upravo, g. Koritnik (povzeto za potrebe te izjave): če delavcem ne pripada dodatek za delo v nevarnih razmerah (KPJS), jim bodo lahko delodajalci kasneje dodelili dodatek za nadpovprečno izpostavljenost tveganju za zdravje (interventni zakon). Mislimo, da ta izjava, ki je sama po sebi seveda oksimoron, kaže na razumevanje prava, ki je le orodje v rokah vsakokratnih oblastnikov. Z vero v pravno državo in z zaupanjem v Ustavo Republike Slovenije takšne izjave odločno obsojamo in nesporno bodo doživele sodni epilog.

V zasebnem sektorju vsaj v panogah, v katerih je KSS PERGAM reprezentativna, enako beležimo nejasnosti z izvajanjem interventne zakonodaje, predvsem glede izplačila interventnega dodatka za delavce, ki delajo v času epidemije. Zaznali smo dve vrsti podjetij, kjer prihaja do težav. V prvo skupino sodijo podjetja, ki so nameravala letos deliti dobiček lastnikom oziroma izplačati nagrade poslovodstvu, v drugo pa invalidska podjetja. Naše stališče je, da so po interventnem zakonu tudi navedena podjetja dolžna zaposlenim izplačati krizni dodatek, ki skladno z zakonom pripada vsem zaposlenim v zasebnem sektorju, ki v času veljavnosti ukrepov opravljajo delo in niso na čakanju na delo doma ali odsotni z dela iz drugih razlogov. Izjeme od tega, in sicer podjetja iz finančne dejavnosti ter zavarovalništva, v luči skrajno restriktivne razlage dodatka za delo v rizičnih razmerah pa tudi javni sektor, so po našem mnenju z vidika enakosti pred zakonom vprašljive. Ukrepi Vlade RS za drugi paket zakonodaje, ki je bil pravkar sprejet v Državnem zboru RS, prinašajo spremembe za obe omenjeni skupini podjetij, v katerih prihaja do težav. Prvi skupini bo omogočena oprostitev prispevkov, invalidskim podjetjem pa bo država zagotovila dodatna sredstva. Ocenjujemo, da so s tem odpadli pravi razlogi za to, da so nekatera podjetja zadrževala izplačilo dodatka in popolnoma nobenega

razloga ni za neizplačilo dodatka. V kolikor dodatek vendarle kje ne bo izplačan, pa se bomo prisiljeni poslužiti pravnih sredstev za zagotovitev pravic naših članic in članov.

Poleg opisanih problematik smo imeli v obeh sektorjih veliko vprašanj članic in članov glede koriščenja letnega dopusta, instituta višje sile, čakanja na delo, etc. Zadovoljni smo, da se je velika večina težav razrešila s podajo korektne pravne informacije, ki so jo naši sindikati prenesli poslovodstvo in strokovnim službam delodajalcev. Posebno v zasebnem sektorju razen posamičnih primerov do sedaj v podjetjih, kjer so prisotni naši sindikati, tudi nismo zaznali odpuščanja zaposlenih. Z negotovostjo pričakujemo drugo fazo krize in oživljanje gospodarstva ter upamo, da do zmanjševanja števila zaposlenih ne bo prihajalo. Tukaj moramo posebej omeniti naša prizadevanja, da bi v interventni zakon vključili varovalke pred odpuščanji, za katere Vlada RS ni hotela slišati. Čas bo pokazal, ali je bil davkoplačevalski denar smotrno porabljen, ali bodo podjetja koristila sheme državne pomoči in nato odpuščala. Primer Gorenja že kaže na to, da so bila naša opozorila več kot utemeljena.

Tisto, kar nas v tem obdobju utemeljeno lahko skrbi, je pomanjkanje socialnega dialoga, tako tripartitnega na nacionalni ravni, kot tudi bipartitnega na ravni posameznih dejavnosti. Aroganca države, ki ne prisluhne socialnim partnerjem in se kljub večkratnim pozivom niti ne potrudi uskladiti predlogov in stališč s socialnimi partnerji, bo imela dolgosežne škodljive posledice.

Na ravni podjetij je tudi v času epidemije ta dialog boljši, omeniti pa moramo, da smo na največje težave s socialnim dialogom naleteli v podjetju, kjer tega še pred nekaj leti ne bi mogli pričakovati. Omenjeno podjetje se je po izstopu iz organizacij delodajalcev izognilo neposredni veljavnosti kolektivnih pogodb dejavnosti in poklicev. Ko je leta 2018 enostransko napovedalo neizplačilo regresa za letni dopust po podjetniški kolektivni pogodbi, smo šele s posredovanjem pri Inšpekciji za delo RS dosegli poplačilo regres v celoti. Povraten ukrep, ki je sledil manj kot mesec dni kasneje, je bila še odpoved podjetniške kolektivne pogodbe. Po obdobju odpovednega roka in uporabe kolektivne pogodbe je delodajalec letos prvi mesec, ko mu je po njegovem mnenju odpovedana kolektivna pogodba to omogočala, delavcem posegel v dodatek za delovno dobo. V času epidemije COVID 19 je delavcem podal obvestila o trajanju letnega dopusta le malenkost nad zakonskim minimumom (20 dni in še nekaj). Predsednika sindikata je podal na čakanje z 80% nadomestilom in se na pozive sindikata k odpravi kršitev, ki so po našem mnenju nastale zaposlenim, sploh ne odziva. Pred kratkim je odpuščal, po mnenju sindikata si je za kriterij izbral starost zaposlenih. Pri tem je delodajalec odpovedal celo pogodbo o zaposlitvi varovanemu starejšemu delavcu. Delavci sedaj s strahom pričakujejo izplačilo regresa za letni dopust, kjer glede na ravnanja delodajalca pričakujejo bistveno nižji regres kot v preteklih letih in verjetno ne višji od minimalnega, predpisanega z zakonom. Absurd je, da gre tudi v tem primeru za podjetje, ki se je po naših informacijah prijavilo za državne in lokalne pomoči, in to ne le interventne, kar pomeni, da takšno ravnanje podpiramo davkoplačevalci. Mediji in novinarji o dogajanju molčijo, čeprav so o njem zagotovo obveščeni od svojih stanovskih kolegov – gre namreč za delavce, ki ustvarjajo časnik Večer. Če bomo tak zaton socialnega dialoga in kolektivnega dogovarjanja dopustili v medijih, potem sledi povesod drugod. Tudi Vlada pri tem daje izrazito slab zgled in zdi se, da je to napoved drugačnega dialoga, kot smo ga bili vajeni doslej, za pogajalsko mizo. V KSS PERGAM bomo po praznovanju praznika dela našo pozornost v veliki meri namenili nadaljnjemu razreševanju opisanih težav naših članom v javnem sektorju, posebej pa razmeram v družbi Večer.

Živel prvi maj, praznik dela in ostanite zdravi!

Jakob Počivavšek
Predsednik
KSS PERGAM